

Zadbaj o swoją emeryturę

Emerytura to świadczenie pieniężne mające służyć jako zabezpieczenie bytu na starość dla osób, które ze względu na wiek nie posiadają już zdolności do pracy zarobkowej (jako pracownicy, przedsiębiorcy, rolnicy i in.) albo utraciły ją w znacznym stopniu oraz nie dysponują innymi źródłami dochodu gwarantującymi możliwość utrzymania się. Podstawową cechą świadczenia emerytalnego jest brak jego ekwiwalentności w stosunku do wartości składek z tytułu ubezpieczenia społecznego płaconych przez czas aktywności zawodowej.

W Polsce państwowa emerytura przysługuje osobom, które osiągnęły wiek emerytalny i mają udokumentowany wymagany okres zatrudnienia (dotyczy tylko tzw. starej emerytury, a więc osób, które urodziły się przed 1949 r.; w nowym systemie staż pracy jest nieistotny, wymagany jest natomiast odpowiedni poziom indywidualnego konta ubezpieczonego). Innymi słowy — emerytura zależy od wysokości kapitału zgromadzonego przez całe życie.

W Polsce wiek emerytalny wynosi obecnie 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn.

Polski system emerytalny dzieli się na tzw. 3 filary:

- I filar — ZUS
- II filar — OFE (Otwarty Fundusz Emerytalny),
- III filar — np. IKE (Indywidualne Konto Emerytalne).

O ile I i II filar są obowiązkowe, o tyle III filar jest dobrowolny.

I Filar - jest powszechny, obowiązkowy i repatriacyjny, działający na podobnych zasadach jak wcześniejszy system emerytalny. Emerytura wypłacana jest przez zreformowany ZUS. Finansowana jest z bieżących składek wszystkich pracujących, gromadzonych w FUS. Składka przeznaczona na fundusz emerytalny jest sukcesywnie zapisywana na indywidualnym koncie pracownika i waloryzowana wraz ze wzrostem cen i wynagrodzeń, aby w okresie przejścia na emeryturę posłużyła jako podstawa do wyliczenia wysokości świadczenia emerytalnego. W ten sposób wysokość emerytury pochodzącej z pierwszego filaru będzie zależała bezpośrednio od ilości pieniędzy uzbieranych na indywidualnym koncie.

II Filar – jest systemem kapitałowym, obowiązkowym uzupełnieniem I Filaru. Emerytura pochodzić będzie z otwartych funduszy emerytalnych zarządzanych przez PTE SA., działających pod ścisłą kontrolą państwa. Aktualnie do wybranego funduszu wpływa pobierana przez ZUS składka. Pieniądze te są odkładane na indywidualne konta ubezpieczonych. Zadaniem funduszy jest korzystne i bezpieczne inwestowanie oraz kapitalizowanie wpłaconych składek. W momencie przejścia na emeryturę za pieniądze zgromadzone w funduszu, ubezpieczony będzie mógł wykupić w zakładzie ubezpieczeń emerytalnych drugą część swojej emerytury. Emerytura pochodząca z II-go filaru będzie zależała od kwoty zgromadzonej na rachunku funduszu i od wieku ubezpieczonego w momencie przejścia na emeryturę.

III Filar - jest dobrowolnym uzupełnieniem I i II Filaru. Emerytura pochodzić będzie z dobrowolnych oszczędności w towarzystwach ubezpieczeniowych, zakładowych i branżowych programów emerytalnych organizowanych przez pracodawców, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych lub innych formach oszczędzania. Wysokość trzeciego, dobrowolnego elementu emerytury zależy będzie od wysokości inwestowanych w indywidualne lub pracownicze programy ubezpieczeniowe składek.

Otwarty fundusz emerytalny (OFE) gromadzi środki pieniężne, które pochodzą ze składek ubezpieczonych. W zamian może je inwestować na rynku finansowym, z przeznaczeniem na wypłatę emerytur dla członków funduszu po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego.

Zadaniem funduszu jest pomnażanie naszych oszczędności poprzez aktywną politykę inwestycyjną, czyli kupowanie akcji, obligacji i innych papierów wartościowych. Im prężniejszy fundusz, tym lepiej pracują zdeponowane w nim środki, dlatego warto śledzić wyniki finansowe poszczególnych OFE, a w przypadku stwierdzenia, że nie są one najlepsze, dobrze pomyśleć o zmianie funduszu – mamy do tego prawo. Dzięki temu zapewniony został ubezpieczonym wpływ na wartość zgromadzonych

środków na rachunku w OFE. W przypadku zmiany funduszu w ciągu dwóch pierwszych lat członkostwa, członek OFE ponosi z tego tytułu opłatę, która jest mu potrącana z rachunku w OFE.

OFE jest obowiązkowy dla osób urodzonych po 31 grudnia 1968 r. W momencie podjęcia pierwszej pracy, z tytułu której podlega obowiązkowemu lub dobrowolnemu ubezpieczeniu emerytalnemu, musi (w terminie 7 dni) zawrzeć umowę z Otwartym Funduszem Emerytalnym. Jeśli tego nie dopełni, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wzywa do dokonania tej czynności w terminie do dnia 10 stycznia. W przypadku niedotrzymania tego terminu, ubezpieczony podlega losowaniu do jednego z OFE. Losowanie to odbywa się w ostatnim dniu roboczym stycznia każdego roku.

Uzyskanie członkostwa funduszu dokonuje się poprzez zawarcie umowy ubezpieczonego z wybranym przez niego funduszem za pośrednictwem akwizytora, reprezentującego dany OFE.

Ze środków zgromadzonych na indywidualnych kontach w OFE ubezpieczeni nie mogą korzystać do momentu osiągnięcia odpowiedniego wieku. W przypadku ich śmierci zgromadzone na koncie emerytalnym środki są wypłacane wskazanym przez płatników składek osobom (uposażonym).

Już dzisiaj szacuje się, że oszczędzanie w ramach I i II filarów pozwoli ubezpieczonym otrzymywać emeryturę zapewniającą środki na przeżycie – raczej nie można liczyć na to, że będą to duże pieniądze, ponieważ dostaniemy zaledwie połowę naszych pensji. Jeśli ktoś zarabiał bardzo dużo, nie musi się martwić, ale w przypadku na przykład kwoty 1500 zł, emerytura wyniesie 750 zł – i to tylko pod warunkiem, że dana osoba osiągała dochody na poziomie średniej krajowej i jej staż pracy wynosi minimum 35 - 40 lat. To naprawdę niewiele. Ratunkiem może być oszczędzanie w III filarze.

Oszczędzanie w III filarze jest nieobowiązkowe – to wpłacanie na dodatkową emeryturę. Można określić wysokość wpłacanej kwoty, można również zdefiniować, na jakich zasadach będą wypłacane przyszłe świadczenia: w formie renty wypłacanej okresowo, renty dożywotniej lub jednorazowej wypłaty całego kapitału. Te warunki musimy negocjować z wybranym towarzystwem ubezpieczeniowym.

III filar może mieć także formę pracowniczych programów emerytalnych, które tworzy pracodawca. Są to: pracowniczy fundusz emerytalny, umowa o wnoszeniu przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego, umowa grupowego inwestycyjnego ubezpieczenia na życie z zakładem ubezpieczeń, umowa grupowego inwestycyjnego ubezpieczenia na życie z towarzystwem ubezpieczeń, na podstawie której pracownicy staną się jego członkami.

III filarem są również indywidualne oszczędności gromadzone w funduszach inwestycyjnych, polisach ubezpieczeniowych czy na lokatach bankowych. Dochody z tytułu oszczędzania na IKE są zwolnione od podatku od dochodów kapitałowych w wysokości 19%, tzw. podatku Belki, czyli zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych.

Na konto w IKE możemy wpłacić maksymalnie 150% średniej miesięcznej pensji rocznie. Na przykład w roku 2004 limit ten wynosił 3 435 zł, zaś w roku 2005 - 3635,00 zł. W opinii wielu analityków ta kwota jest zbyt niska i przynosząca sensowny efekt dopiero po 10 - 15 latach oszczędzania. Tak sądzono do tej pory – okazuje się jednak, że ci, którzy wpłacali na IKE w domach maklerskich, pomnożyli swoje przyszłe emerytury nawet kilkunastokrotnie. Oczywiście ogromny wpływ miał na to sposób inwestowania właściwy danemu domowi maklerskiemu.

Pamiętajmy: I i II filar zapewnia nam aktualnie życie na poziomie minimum (przy uwzględnieniu średnich poborów). Jeśli nie posiadamy oszczędności, warto pomyśleć o dodatkowym ubezpieczeniu emerytalnym, na przykład w formach oferowanych w ramach III filaru.